

MIDTERM REVIEW

**BOUWEN AAN
VERTROUWEN,
VOOR EEN SOCIAAL
EN DUURZAAM
TEXEL**

College-uitvoeringsprogramma 2022 - 2026

Bestuurlijke inleiding

Bouwen aan vertrouwen, voor een sociaal en duurzaam Texel. Dat is de titel van het coalitieakkoord en het college-uitvoeringsprogramma (CUP). Met veel ambitie is dit college hiermee in de zomer van 2022 aan de slag gegaan. De titel is nog steeds actueel; dagelijks zetten wij ons hiervoor in. Destijds stonden we voor grote uitdagingen. Veel Texelaars die geen betaalbare woonruimte konden vinden of die hun energierekening niet konden betalen. Veel bedrijven en instellingen kregen te maken met een tekort aan personeel. Kortom, de balans tussen toeristische druk en prettig leven stond, en staat, onder druk. Met die opgaves zijn we voortvarend aan de gang gegaan. Niet alleen, maar juist met het hele eiland. Want op Texel is veel kennis en kunde die we kunnen inzetten. We noemen dit *eilandkracht*. Die eilandkracht geven we ruimte en versterken we tegelijkertijd.

We hebben in de afgelopen periode veel geïnvesteerd om Texel toekomstbestendig te maken. Zodat de inwoners van nu, maar ook die van toekomstige generaties, een fijne plek hebben op het eiland. We hebben ons niet laten weerhouden door bestaande kaders en lef getoond. Daardoor hebben we bijvoorbeeld de bouw van de tijdelijke huizen aan de Marsweg Noord mogelijk gemaakt en het Huis van Ontwikkeling kunnen realiseren.

We zijn trots dat veel activiteiten en projecten uit het CUP zijn gerealiseerd of in uitvoering zijn, zoals:

- ✓ het aanpakken van de fietspaden, met het binnenhalen van subsidies zoals voor Schettersweid/Tureluur
- ✓ het starten van het inwonersberaad over het energievraagstuk
- ✓ het verminderen van het restafval door het recycleplan
- ✓ de ijsbaan die wordt opgeknapt na een goed doorlopen participatieproces
- ✓ een toekomstbestendige Leer-werkbedrijf De Bolder waarin we blijven investeren

Naast het CUP zijn de dagelijkse werkzaamheden naar tevredenheid uitgevoerd. Zoals het uitgeven van rijbewijzen, het ophalen van huisafval, het bijhouden van de plantsoenen, afgeven van vergunningen en het betalen van facturen.

Onze ambities waren groot en met enthousiasme zijn we aan het werk gegaan om de meeste activiteiten en projecten zo snel mogelijk afronden. Terugkijkend moeten we concluderen dat we te optimistisch zijn geweest; plannings zijn uitgelopen in de tijd. Van uitstel komt echter geen afstel: de meeste ambities zijn in uitvoering.

Algehele conclusie

Alles overziend ligt het college op koers om de opdrachten uit het college-uitvoeringsprogramma uit te voeren. De meeste opdrachten liggen op schema of zijn al uitgevoerd. De eerste resultaten van ons uitgevoerde beleid zijn zichtbaar, maar er is ook nog een hoop werk te doen in het komend anderhalf jaar.

Uit de inwonerspeiling uit 2023 blijkt dat Texelaars de dienstverlening van de gemeente vinden verbeterd. Ten opzichte van de vorige inwonerspeiling uit 2018 wordt ook de relatie tussen inwoner en gemeente positiever beoordeeld.

Kortom, de opgaves zijn groot en ook niet in vier jaar opgelost, maar we zijn goed op weg.

We focussen ons in de komende twee jaar op:

- duurzaamheid
- het Toeristisch Toekomstplan, uitvoeren van acties uit het Toeristisch Toekomstplan
- uitvoering van het woningbouwprogramma
- een succes maken van het Huis van Ontwikkeling

We stellen voor om na de verkiezingen in 2026 met een onderhandelaarsdocument te komen. Hierin blikkt ons college terug op de afgelopen vier jaar; wat is bereikt en wat is de stand van zaken. Daarnaast zullen we aanbevelingen doen voor de volgende collegeperiode.

Het college van burgemeester en wethouders

Mark Pol
Burgemeester

Esther Wolfkamp
secretaris

Inhoudsopgave

Samenvatting.....	3
Leeswijzer	4
1. Voor en door bewoners	5
2. Zorg voor elkaar, veiligheid op orde.....	7
3. Mooi en gastvrij Texel	9
4. Texel werkt!.....	11
5. Toekomst voor de jeugd	13
6. Samen beleven en bewegen	14
7. Duurzaam, schoon en innovatief	16
8a. Goed wonen	18
8b. Goede bereikbaarheid	21

Samenvatting

Midterm review van het college-uitvoeringsprogramma

In 2022 is bij het maken van het college-uitvoeringsprogramma (CUP) aangekondigd dat we halverwege deze raadsperiode de balans opmaken en komen met een *midterm review*. In deze tussentijdse beoordeling bekijken we hoever we zijn in de uitvoering van het CUP, of we nog met de juiste dingen bezig zijn en of bijsturing nodig is.

Met de organisatie hebben we teruggeblikt op de afgelopen twee jaar. Welke acties zijn in gang gezet? Welke lopen nog en welke moeten nog starten? En: hebben ze geleid tot het gewenste doel?

Veel acties vanuit het CUP zijn voortvarend opgepakt en in gang gezet. Op het gebied van participatie en communicatie met inwoners is veel werk verzet, maar we constateren ook dat dit nog beter moet. Verder zijn buiten het CUP om veel werkzaamheden verricht.

In deze midterm review leest u wat we wilden bereiken, wat de huidige stand van zaken is en welke status acties hebben.

Via een 'verkeerslichtmodel' maken we duidelijk of de omschreven acties zijn uitgevoerd of doorlopend zijn (groen), nog lopen of in ontwikkeling zijn (oranje), (nog) niet zijn gestart (rood), en nog niet zijn gestart volgens planning (wit).

Going concern en nieuwe inzet vanuit het college-uitvoeringsprogramma

De acties in het college-uitvoeringsprogramma zijn grotendeels nieuwe acties. Hiermee geven we uitvoering aan de bestuurlijke doelen van de nieuwe coalitie, naar aanleiding van de verkiezingen en het daaruit volgende coalitieakkoord.

De uitvoering van het CUP is echter niet de enige taak van de organisatie. Sterker nog: circa 85 procent van het werk bestaat uit *going concern*-taken. Werkzaamheden die altijd moeten gebeuren, zoals het behandelen van vergunningsaanvragen, uitkeringen verstrekken, toezicht houden, groenbeheer, de jaarlijkse begroting enzovoort. Het komen tot nieuw beleid beslaat hooguit 15 procent van de totale werkzaamheden.

Op een paar activiteiten na zullen alle acties uit het CUP worden gerealiseerd. We liggen hiermee op koers. Dat houdt in dat er over het CUP geen keuzes hoeven te worden gemaakt. Op het gebied van de *going concern*-taken ligt dat anders: we zien dat naast het CUP ook diverse andere ontwikkelingen zijn opgepakt, zonder hiervoor taken te laten. Het vinden van voldoende mensen is lastig, zelfs via externe inhuur. Daardoor staat de uitvoering van de dagelijkse werkzaamheden onder druk. We kunnen niet alles blijven oppakken met de huidige bezetting en middelen. Keuzes maken is noodzakelijk als nieuwe ambities of acties moeten worden opgepakt. Deze discussie wordt onderdeel van de begrotingsbehandeling en de perspectiefnota 2026.

Over de ambities

Onze voortdurend veranderende samenleving heeft een impact op de rol van de lokale overheid, die nu dynamischer en minder voorspelbaar is dan voorheen. In het CUP staan veel belangrijke en uiteenlopende onderwerpen. We willen op een aantal van die onderwerpen kort ingaan.

Duurzaamheid

We willen bereiken dat Texel ook op het gebied van klimaat en energie klaar is voor de toekomst. Daarin speelt duurzaamheid een cruciale rol. De krappe arbeidsmarkt speelde ons hierin parten; er is sprake van onderbezetting in de organisatie, waardoor nog niet alles is opgepakt. Terwijl dat juist een van de speerpunten is van deze coalitie. Inmiddels wordt het team duurzaamheid weer op sterkte gebracht, met de focus op een paar onderwerpen. Hierdoor kunnen we met volle kracht de komende anderhalf jaar in. Eind 2024 wordt uw raad geïnformeerd over het jaarplan 2025. We starten in 2025 met de isolatieopgave en voor het thema energie wachten we met nieuw beleid op de uitkomsten van het inwonersberaad. Het is daarom goed om te zien dat het inwonersberaad in volle gang is!

Woningbouw

Over woningbouw valt veel goed nieuws te melden: de versnellingsacties beginnen vruchten af te werpen. De bouwplannen voor de dorpen Oudeschild, Den Hoorn, Oosterend en De Cocksdorp krijgen vorm. En ook in Den Burg, Marsweg Noord en Marsweg Zuid, komen er op korte termijn veel woningen bij.

Toeristisch ontwikkelplan

Op het gebied van toerisme zien we dat veel acties vanuit het CUP nog in ontwikkeling zijn of nog moeten starten. Daarom geven we dit in de resterende tijd extra prioriteit. Juist om de gewenste balans en het draagvlak voor toerisme op Texel te behouden.

Huis van Ontwikkeling

De pilot Huis van Ontwikkeling (HvO) is gestart. Dit moet een laagdrempelige voorziening zijn waar inwoners en werkgevers terecht kunnen met al hun vragen over participatie, werk en inkomen. We zijn in de opstartfase, de implementatie kost tijd. Lokaal moeten de verbindingen verder worden verstevigd. Regionaal zijn we afhankelijk van de snelheid waarmee de verandering in de arbeidsmarkt opgang gebracht wordt. Wel zien we al dat het Huis van Ontwikkeling door het Rijk wordt gebruikt als voorbeeld voor de rest van Nederland.

Nieuwe ontwikkelingen buiten het college-uitvoeringsprogramma

Naast de going concern-taken en de prestaties vanuit het CUP zijn er ook diverse ontwikkelingen geweest die niet bekend waren toen het CUP werd geschreven. Een aantal belangrijke ontwikkelingen zijn:

- Oekraïne: de gevolgen van de oorlog waren nog niet bekend. Op Texel hebben we honderden Oekraïners opgevangen. Leefgeld werd binnen een aantal weken verstrekt. De wisselende regelgeving vanuit het kabinet zorgde ervoor dat we onze werkwijze telkens moesten aanpassen. Daarnaast zorgde de oorlog voor snel oplopende prijzen, van bijvoorbeeld energie. We hebben onze kwetsbaarste inwoners hierbij ondersteund
- Provinciaal programma landelijk gebied (PPLG): we hebben veel tijd en energie gestoken in het leveren van goede inbreng in het PPLG. Texel verdient het om hiervan een apart onderdeel te zijn
- Ontwikkelingen openbare ruimte: de samenleving is complexer geworden en dat betekent dat voor de technische uitvoering in de openbare ruimte meer tijd en afstemming aan de voorkant nodig is
- Regio Deals: met veel succes nemen we nu deel aan twee Regio Deals. Vooral voor de Regio Deal met de Waddeneilanden hebben we aan de voorkant veel capaciteit geleverd om de deal binnen te halen. Dit is uiteindelijk gelukt. De komende jaren zullen we hier veel profijt van hebben. De aanhoudende capaciteitsvraag op dit gebied blijft wel een aandachtspunt
- Visserij ontwikkelplan (VOP): de visserijsector heeft het zwaar door landelijke ontwikkelingen. Daarom heeft het Rijk geld beschikbaar gesteld voor visserijregio's. Texel heeft samen met Den Helder en Hollands Kroon een plan ingediend en budget ontvangen vanuit de rijksoverheid. Het VOP is ontwikkeld en wordt nu uitgevoerd

Leeswijzer

Per programma is aangegeven wat de ambitie is vanuit het coalitieakkoord. Daarna wordt beschreven waar we op dit moment staan met die ambitie. Ten slotte is met een verkeerslichtmodel aangegeven wat de stand van zaken is per afzonderlijk onderdeel uit het CUP.

Kleur	Naam kleur	Omschrijving
	Groen	Is uitgevoerd of doorlopend naar tevredenheid
	Oranje	Is gestart of doorlopend, maar nog in ontwikkeling
	Rood	Is nog niet gestart en ligt achter op planning
	Wit	Nog niet gestart in overeenstemming met de planning

We hanteren de programma-indeling die tijdens van het schrijven van het CUP is gebruikt.

1 Voor en door bewoners

Wat willen we bereiken? Ambitie uit het coalitieakkoord:

We willen al onze inwoners goed informeren en betrekken bij wat er op het eiland speelt en beter communiceren. We willen ook weten hoe onze inwoners over belangrijke zaken denken. En we willen de gemeenteraad vooraf betrekken bij besluiten over burgerparticipatie in belangrijke dossiers. We willen als Texel zelfstandig blijven en hebben hiervoor onze collega-gemeenten in Noord-Holland en op de Wadden nodig. Voor hen willen we een betrouwbare partner zijn en blijven. Dat betekent ook dat we keuzes moeten maken in wat we wel en niet doen, waar we meer of minder aandacht en energie op inzetten.

Waar staan we?

We zetten stappen in participatie en communicatie, maar de uitvoering moet beter. Een positief voorbeeld is de participatie rondom de herinrichting van het ijsbaanterrein en de start van het inwonersberaad. Het maatschappelijke doel van grotere betrokkenheid van inwoners moet worden gemeten door regelmatige evaluaties. Dat is tot nu toe nog niet gebeurd. Het burgerparticipatiebeleid moet nog meer onderdeel worden van de dagelijkse praktijk; het zit nog niet in ons DNA.

In de regio zijn we een betrouwbare partner en leveren we inbreng op de voor Texel belangrijke thema's. Onze mening en inbreng doet ertoe. De regionale samenwerking heeft gezorgd voor het binnenhalen van twee Regio Deals.

Ondanks de financiële uitdagingen die vanuit het Rijk op ons afkomen, lukt het steeds weer om een sluitende begroting te maken zonder de lasten voor inwoners extra te verhogen.

Kleur	Progr.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	1.1	Aanpak burgerparticipatie uitvoeren	2022	Nog niet standaard bij elk project
	1.2	Aanpak Texels burgerberaad ontwikkelen	2023	Inwonersberaad is gestart volgens planning
	1.3	Meer betrekken van jeugd bij leefomgeving dorp en omgeving	2022-2024	Bij diverse projecten zijn jongeren betrokken, bijvoorbeeld bij het speelbeleidsplan. Moet structureel worden meegenomen
	1.4	Invoeren wekelijks spreekuur wethouders	2022	Wordt gehouden
	1.5	Digitale bereikbaarheid: sneller, gemakkelijker, toegankelijker maken van gemeentelijke informatie	2022	Doorlopend proces
	1.6	Beter contact/verbinding met de samenleving; op locatie werken bij maatschappelijke partners of dorpshuizen	2022	Het sociaal team werkt vanuit diverse locaties en is in uitvoering.
	1.7	Betrekken raad en inwoners bij maatschappelijke en politieke discussies en vraagstukken	2023	Diverse participatiemethodes zoals Texel Spreekt

	1.8	Betrouwbare partner zijn in de regio, maar ook middelen en menskracht effectief inzetten	2022	Leveren inbreng op de voor Texel belangrijke thema's
	1.9	Meer werk van de samenwerking met de Waddeneilanden geeft een krachtiger lobby richting provincie en Rijk	2022	Doorlopend en met succes zoals de Regio deal De Waddeneilanden
	1.10	Structureel sluitende begroting, lokale lasten trendmatig verhogen	2022	Tot en met 2024 gerealiseerd

2 Zorg voor elkaar, veiligheid op orde

Wat willen we bereiken? Ambitie uit het coalitieakkoord:

We willen dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en meedoen aan de maatschappij. Dat ze op Texel kunnen blijven als ze verpleegzorg nodig hebben. Alle belangrijke onderdelen in de zorg, van huisarts en verloskundige tot jeugdzorg en wijkverpleging, moeten op Texel beschikbaar zijn en goed functioneren. Voor deze essentiële beroepen moet woon- en werkruimte beschikbaar zijn. We willen alle Texelaars ondersteunen die dat op enig moment in hun leven nodig hebben. Ook op het gebied van inkomensondersteuning en begeleiding naar werk, scholing of nuttige tijdsbesteding. We streven naar optimale zelfstandigheid en zelfredzaamheid van inwoners.

Waar staan we?

Binnen de zorg zijn veel verbeterlagen gemaakt. De basis is nu op orde, de uitvoering vraagt blijvende inzet. Er is hard gewerkt aan de realisatie van een nieuw verpleeghuis aan de Gasthuisstraat. Met Woontij zijn afspraken gemaakt voor huisvesting van essentiële beroepen. Dit blijft een punt van aandacht, omdat de druk op de woningmarkt onverminderd hoog is. In de woonvisie nemen we dit mee.

Het Huis van Ontwikkeling krijgt vorm en ontvouwt zich tot een laagdrempelige voorziening waar inwoners en werkgevers terecht kunnen met al hun vragen op het gebied van participatie, werk en inkomen. Het is een voorbeeld voor het Rijk voor de rest van Nederland. We bereiken meer Texelaars met de inkomensondersteuning en hebben ze extra geholpen tijdens de hoge inflatie. We werken hard aan de realisatie van de Texelpas.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	2.1	Versterken samenwerking partners, gemeente en inwoners op gebied van jeugdzorg en welzijn	2022-2024	Doorlopend
	2.2	Uitvoering visie en uitvoeringsprogramma's sociaal domein	2022-2024	Visie is vastgesteld en wordt uitgevoerd
	2.3	Stimuleren van initiatieven van huisartsen en zorgaanbieders die belangrijke zorgfuncties bij elkaar willen brengen	2023	Voorbereidingen afgerond. Wachten op initiatiefnemers
	2.4	Inzetten op preventie en ondersteunen sport-, cultuur- en welzijnsorganisaties	2023	Doorlopend
	2.5	Stimuleren en ondersteunen vrijwilligerswerk in de zorg, door o.a. ontwikkeling van een vrijwilligersbank en ondersteunen mantelzorgers	2022-2024	Doorlopend
	2.6	Zorgen met de betreffende organisaties voor woonruimte essentiële beroepen	Continu	Het huisvesten van personeel vereist blijvende aandacht

	2.7	Aanvraag tarief gehandicaptenkaart verlagen en dit opnemen in de begroting 2023	2023	Uitgevoerd
	2.8	Extra inzet om alle huishoudens te bereiken die recht hebben op regelingen	2023	Doorlopend

3 Mooi en gastvrij Texel

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

We willen dat Texel aantrekkelijk blijft voor onze inwoners, bezoekers en ondernemers. Daarbij zijn toeristische ontwikkelingen, draagkracht van het Texelse landschap en draagvlak onder de inwoners in balans. Het unieke eilandkarakter van Texel blijft behouden, het welstandsbeleid wordt versterkt. Boeren en vissers horen bij Texel en dat willen we zo houden. Boeren leveren een belangrijke bijdrage aan het onderhoud van ons landschap. Vissers zijn onderdeel van de bedrijvigheid in de haven en zijn een onmisbaar onderdeel van de Texelse cultuurhistorische identiteit. Wij willen ook op de langere termijn zoveel mogelijk regie houden over het eiland en duidelijk krijgen wat dat vraagt van gemeente, ondernemers en Texelaars. Een goede balans tussen ecologie en economie, tussen natuur, landschap en landbouw is belangrijk. Wij willen bestaande afspraken respecteren. Natuurgebieden moeten zoveel mogelijk toegankelijk blijven voor bezoekers en mindervaliden. Dit moet natuurlijk wel verantwoord gaan, bijvoorbeeld rekening houdend met broedseizoenen en extra kwetsbare gebieden. De openbare ruimte is zó ingericht, dat deze de klimaatverandering (natter, heter en droger) goed aan kan. We willen een veilige kust die ons beschermt tegen het water van de zee en die ruimte biedt voor recreatie en natuur. En we willen gericht beleid over hoe we met bestaande bomen en bestaand groen op Texel omgaan.

Waar staan we?

De discussie over de balans, met name die tussen toerisme en leefbaarheid (is het té druk door toerisme op Texel), speelt volop. Door bijstellingen in toeristisch beleid proberen we de balans en draagvlak te behouden voor het toerisme op Texel. Het paraplubestemmingplan en de Omgevingsvisie 2040 zijn belangrijke instrumenten die gaan bijdragen aan de balans. Met deze instrumenten geeft de raad kaders aan.

Veel tijd en energie is gestoken in het Provinciaal programma landelijk gebied (PPLG). Door de komst van een nieuw kabinet is het afwachten of deze plannen worden voortgezet. We blijven de Texelse boeren ondersteunen met een goede balans tussen ecologie en economie. We hebben goed contact met de agrarische sector.

Met het nieuwe groenbeleidsplan geven we invulling aan een groen en natuurlijk Texel.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	3.1	Duidelijkheid op welke wijze regie over Texel te houden. Sturen op eigendom en versterking van eiland-identiteit	2023	Wordt meegenomen in de Omgevingsvisie
	3.2	Betrekken inwoners bij nieuwe ontwikkelingen Omgevingswet	2022-2026	Inwoners worden betrokken bij de Omgevingsvisie
	3.3	Volle kracht uitvoeren (1e UP van het) Toeristisch Toekomstplan	2023	Is in uitvoering
	3.4	Uitbreiding slaapplekken wordt gestopt	2022	Onderdeel van het paraplubestemmingsplan

	3.5	Ambitie is zoveel mogelijk kampeerplaatsen te behouden	2022	Onderdeel van het paraplubestemmingsplan
	3.6	De toeristische druk moet beter worden gereguleerd	2023	Deze actie wordt opgepakt na acties 3.10 en 3.12
	3.7	Nieuwe slaapplekken worden kritisch bekeken, waaronder de stolpenregeling	2022	Onderdeel van het paraplubestemmingsplan
	3.8	Nieuwe slaapplekken worden kritisch bekeken, liever meer woningen	2022	Doorlopend
	3.9	Onderzoek hoe het aantal toeristische bedden kan worden geteld	2023	Er is een kaart gemaakt, nu wordt gewerkt aan nachregister
	3.10	Frequentie en vorm onderzoeken waarin de Texelaar kan worden bevraagd over de leefbaarheid in relatie tot toerisme	2023	Enquête is uitgezet, frequentie en vorm zijn onderdeel van de enquête.
	3.11	Gesprek met de terreinbeherende organisaties over gastvrije afzettingen en toegankelijk blijven van natuurgebieden, met speciale aandacht voor mindervaliden	2022-2026	Doorlopend
	3.12	Lusten van het toerisme meer direct zichtbaar ten goede laten komen van de bewoners/samenleving, door mogelijkheden herijken of uitbreiden doelstellingen STIFT	2023	Een nieuw contract met STIFT is afgesloten
	3.13	Actualiseren welstandsbeleid om ruimtelijke ontwikkelingen in het buitengebied beter vorm te geven. Gezamenlijk met de verankering van de Texelse kernwaarden in de Omgevingsvisie	2024	Dit is via de LTP uitgesteld naar 2025
	3.14	Met gericht beleid duidelijkheid creëren over behoud van bestaande bomen en groen. Uitgangspunt: bomen en heggen worden ingepast	2024	Wordt nu meegenomen in groenbeleidsplan
	3.15	Versterken van de biodiversiteit op Texel, via de Omgevingsvisie; op welke wijze kunnen ruimtelijke ontwikkelingen en biodiversiteit verbeteren. Tussenevaluatie van het groenbeheerplan, start in 2022 en opstellen nieuw groenbeleid	2022-2026	Wordt nu meegenomen in groenbeleidsplan
	3.16	Inwoners betrekken bij ontwikkelingen rond de kust	2024-2025	Is gestart, maar loopt door in 2025

4 Texel werkt!

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

Ons eiland leeft van de inkomsten van toerisme, horeca, landbouw, detailhandel en visserij. Dat willen we behouden voor de toekomst en waar mogelijk willen we ook nieuwe innovatieve sectoren aantrekken en stimuleren. We willen dat onze ondernemers kunnen doen waar ze goed in zijn, gefaciliteerd door de gemeente. We denken mee in procedures en weten wat er leeft onder ondernemers. Belangrijk is dat er voldoende personeel beschikbaar is. Voor ondernemers, maar ook in de maatschappelijke sectoren. We willen als eiland slim gaan samenwerken om personeel voor de toekomst vast te houden en nieuw personeel aan te trekken. Daarnaast willen we Texelaars ondersteunen met een afstand tot de arbeidsmarkt, maar ook Texelaars die hulp nodig hebben richting een andere sector, of om weer terug te komen in het arbeidsproces. We willen dat De Bolder daarin een belangrijke rol speelt. Samen met de gemeente, het onderwijs en het bedrijfsleven.

Waar staan we?

Voor de haven van Oudeschild zijn stappen gezet om te komen tot een duurzame bedrijfsvoering. Een kwartiermaker wordt gezocht om diverse opties voor de haven uit te werken.

Er is gewerkt aan een toekomstmodel voor Leer-werkbedrijf De Bolder: er is voor gekozen om De Bolder verder te ontwikkelen en te behouden binnen de organisatie van de gemeente Texel. Om de organisaties van De Bolder en de gemeente samen te laten vloeien, is een procesbegeleider aangesteld. Het onderdeel participatie vanuit het gemeentelijk sociaal team, is samengevoegd met de trajectcoaches van De Bolder in het nieuw gestarte Huis van Ontwikkeling.

De komende twee jaar zetten we erop in om hiervan een succes te maken.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	4.1	We ontwikkelen met alle belanghebbenden/gebruikers een aanpak voor de haven van Oudeschild om het exploitatietekort naar beneden te brengen en te investeren in onderhoud en vervanging om de kwaliteit goed te houden	2022	Positie kwartiermaker opengesteld
	4.2	We ondersteunen pilots betreffende energieopslag, wateropslag en duurzame landbouw en visserij. We zetten daarbij ook in op het verwerven van subsidies. Om pilots te ondersteunen is een financiële bijdrage bij de start vaak onmisbaar	2023-2024	Bijvoorbeeld onderzoek behoud De Waddel, stimulering Stichting Zoete Toekomst, onderzoek stikstofproblematiek diverse agrarische bedrijven

	4.3	Texelse ondernemers helpen we bij opdrachten van de gemeente, door hen intensiever te informeren over het inkoop- en aanbestedingsbeleid	2022	Er is een eerste bijeenkomst geweest. Het beoogde loket is er nog niet. De positie van inkoop en aanbestedingsmedewerker is per 16 september weer ingevuld
	4.4	Aan de slag met de ontwikkeling van het bedrijventerrein in Oudeschild	2025	
	4.5	We onderzoeken in 2022 de toekomstscenario's van De Bolder en Huis van Ontwikkeling, daarbij behouden we een toekomstbestendige plek voor beschut werk op het eiland	2022	Onderzoek is uitgevoerd en besluit genomen

5 Toekomst voor de jeugd

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

We willen dat onze jeugd gezond, gelukkig en veilig opgroeit, met minder alcohol en drugs, zeker onder de 18 jaar. Preventie speelt hierin een belangrijke rol. In alle dorpen moeten voldoende speel- en hangplekken zijn. We willen dat jongeren zich breed op het eiland kunnen ontwikkelen op het gebied van sport, cultuur en andere vrijetijdsbesteding. Daarnaast willen we dat ze goed onderwijs krijgen, waarbij het niet uitmaakt in welk dorp leerlingen naar school gaan. We willen een brede scholengemeenschap behouden, inclusief het onlangs gestarte praktijkonderwijs. We willen investeren in onze jongeren om ze voor het eiland te behouden. We bieden jongeren die dat willen een doorgaande leerlijn, met wellicht een korte uitstap naar de overkant, richting een baan met toekomst op Texel.

Waar staan we?

De Skool in Den Burg heeft de eerste schooljaren achter de rug en laat zien dat het een spilfunctie heeft in het onderwijsnetwerk. De scholen in het buitengebied weten we open te houden. Het taalhuis is gerealiseerd. De voorbereidingen voor het Thijssenhuis zijn afgerond, de bouwfase is gestart. Het praktijkonderwijs is voor nu helaas niet behouden, maar we zetten in op terugkeer hiervan.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	5.1	We ondersteunen onderwijs gerelateerde processen waar dat gewenst is. Daarbij denken we aan samenwerking tussen voortgezet onderwijs en bedrijfsleven, vooral binnen het praktijkonderwijs, vmbo en mbo. Dat kan bijvoorbeeld leiden tot het vormen van een campus, zoals de Texel Academy	2023	In uitvoering, er is nog 25K over, dit jaar eventueel vervolg
	5.2	Meer zichtbaarheid van het Eilands model, en daarbij ouders en jongeren betrekken	2023	Doorlopend
	5.3	Openstellen gemeentelijke organisatie voor stageplaatsen vmbo en mbo, middelen voor twee trainees binnen de gemeentelijke organisatie	2023	Afgerond. Het aantal plekken voor trainees is uitgebreid naar vier
	5.4	We laten ons informeren over de ontwikkeling van leerlingaantallen. Hierover contact houden met de schoolbesturen	Continu	Doorlopend

6 Samen beleven en bewegen

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

Sport en cultuur zijn belangrijke elementen in onze samenleving. Voor preventie en sociale binding zijn ze essentieel. We willen dat kinderen in de leeftijd van 4 tot 18 jaar met sport- en culturele activiteiten kunnen meedoen zonder hinder van (financiële) drempels. We willen dat er voldoende en divers aanbod is van culturele evenementen en dat onze cultuurhistorische elementen behouden blijven. Het Thijsssehuis wordt een unieke plek voor een gemeente van onze omvang. Hier kunnen initiatieven op het gebied van kunst, cultuur en literatuur elkaar versterken. Een plek waar iedereen zich op deze gebieden kan vermaken en verder kan ontwikkelen. Onze verenigingen en stichtingen willen we ondersteunen om toekomstbestendig te blijven.

Waar staan we?

De bouw van het Thijsssehuis is gestart. Schapenboetenbeleid is vastgesteld. Er wordt ingezet op behoud van archeologische vindplaatsen, zowel op het land als onder water. Hiervoor is een nieuwe archeologische beleidskaart vastgesteld. Op termijn wordt deze verwerkt in het nieuwe Omgevingsplan. Met de mosselvisserijsector, Rijkswaterstaat en de Rijksdienst voor cultureel erfgoed wordt overlegd over wijziging van de locaties voor mosselzaadinvanginstallaties om wrakken in de bodem van de Waddenzee beter te beschermen.

Het participatietraject voor een nieuwe invulling van de ijsbaan in Den Burg kostte veel tijd, maar verliep goed en heeft gezorgd voor een breed draagvlak met veel goede ideeën uit de samenleving. Dit is nu in een ontwerp verwerkt.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	6.1	Onderzoek naar de mogelijkheden om de jeugdpassen te vereenvoudigen en uit te breiden, voor meer kennismakingen met sport en cultuur	2022-2024	Afgerond en opgenomen in nieuwe programma's Sociaal Domein
	6.2	Ondersteunen van stichtingen en verenigingen, onder andere het ondersteunen van vrijwilligers en samenwerkingen tussen de verschillende organisaties	2023	Doorlopend. Onderdeel van het Huis van Ontwikkeling
	6.3	Evaluatie proces van vergunningaanvragen voor evenementen. Vereenvoudigen en bieden van ondersteuning bij de vergunningaanvraag	2024	Afgerond
	6.4	We onderzoeken of een beheersstichting een adequaat middel is voor behoud en herstel van schapenboeten, naast de	2023	Afgerond

		mogelijkheden die zijn vastgelegd in de erfgoed-nota		
	6.5	We onderzoeken of er een expositieruimte archeologie kan worden gerealiseerd op de Groeneplaats	2025	Geen prioriteit
	6.6	De ijsbaan wordt een belangrijke plek om te ontmoeten, te bewegen en te creëren. Geen parkeren op de ijsbaan. Uitwerken consequenties uit het burgerparticipatietraject tot een voorontwerp met verbinding Skool-OSG	2023	Voorontwerp is vastgesteld

7 Duurzaam, schoon en innovatief

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

Er liggen voor ons eiland grote uitdagingen op het gebied van klimaat en energie. We willen bereiken dat Texel ook op het gebied van klimaat en energie klaar is voor de toekomst. Dat betekent dat een groot deel van de Texelse woningen wordt verduurzaamd en we uitvoering geven aan de door de raad vastgestelde plannen Texel zelfvoorzienend en duurzaam, de Transitievisie warmte en de Regionale energiestrategie 1.0. Daarnaast willen we op het eiland ons afval beter scheiden en meer recycleren. We willen toewerken naar een circulaire economie en een duurzaam inkoop- en aanbestedingsbeleid.

Waar staan we?

Een aantal maatregelen op het gebied van duurzaamheid zijn uitgevoerd. Denk hierbij aan het uitnodigingskader solarcarports, de transitievisie warmte en het beschikbaar stellen van budget voor duurzame investeringen in woningen. Door langdurig personeelstekort betreffende duurzaamheid is de voortgang echter gestaakt, waardoor de gestelde doelen onvoldoende zijn gehaald. De komende jaren zullen we extra capaciteit inzetten om de doelen te halen. Het recycleplan is vastgesteld met daarbij de financiële middelen voor fase 1 en vormt de basis voor een verdere scheiding van afval.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	7.1	We onderzoeken wat de inwoners van Texel willen met de uitdagingen op het gebied van klimaat en energie en welke rol Texel hierin speelt via een Texels inwonersberaad. Gereed eind van deze raadsperiode.	2023	Inwonersberaad vindt plaats eind 2024
	7.2	Oprichten van een vierjarig subsidiefonds voor duurzame investeringen in woningen. Fonds wordt gevuld met 4 keer € 500.000	2023-2024	Budget is beschikbaar gesteld, maar het fonds is nog niet actief
	7.3	Herziening prestatieafspraken met Woontij over de verduurzaming van woningen en op welke wijze kan dit ondersteund worden	2022-2026	Volgt na woonvisie
	7.4	Extra inzet op de uitvoering van de Transitievisie warmte, Regionale energiestrategie 1.0 en Texel zelfvoorzienend en duurzaam. Ook met extra menskracht	2023-2026	Door niet kunnen invullen van vacatures nog geen extra inzet

	7.5	We brengen de hoeveelheid huishoudelijk restafval op een realistische wijze omlaag en gaan beter communiceren over het scheiden van afval	2022-2026	Recycleplan is vastgesteld, uitvoering volgt
	7.6	We gaan in gesprek met de toeristische verblijfsector over de verantwoordelijkheid in het beter scheiden van (bedrijfs)afval	2022	Gesprekken zijn gevoerd. Pilot in najaar 2024. Verder monitoren en faciliteren, onderzoek naar subsidiemogelijkheden
	7.7	We koppelen de ambities op het gebied van circulaire economie aan het grondstoffenplan en de toekomstscenario's van De Bolder		Is besloten om het niet te doen (zie ook het nieuwe recycleplan en toekomstplan van De Bolder)
	7.8	We maken een plan voor klimaatadaptatie in deze raadsperiode		September 2024 in de raad
	7.9	We stellen het eiland beschikbaar voor initiatieven die bijdragen aan een zelfvoorzienend, zelfstandig en duurzaam eiland. We gebruiken daarbij de kennis van inwoners en ondernemers		Onder andere greendeal afgesloten met TOP, Rabobank en de gemeente.

8

A. Goed wonen

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

We willen een toereikend en gevarieerd woningaanbod voor onze inwoners realiseren. Dit betekent met name meer sociale huur- en middenhuurwoningen. Bouwplannen realiseren kost tijd. Daarom moet ook worden ingezet op zeer snelle realisatie van een groot aantal tijdelijke woningen. Die kunnen door andere regelgeving sneller worden neergezet. We willen dat betaalbare huur- en koopwoningen ook in de toekomst betaalbaar blijven. Dit heeft voor ons hoge prioriteit. Daarnaast willen we halverwege deze raadsperiode weten wat de effecten van de huidige bouwplannen zijn op de Texelse woningmarkt, wat de dan nog resterende woningbehoefte is, en welk aanvullend bouwprogramma vervolgens in gang moet worden gezet. We willen ook duidelijkheid over andere instrumenten die de woningmarkt beïnvloeden, zoals de Huisvestingsverordening.

Waar staan we?

Er is veel gebeurd op het gebied van woningbouw. Zo zijn er bouwplannen voor verschillende dorpen opgesteld en is de uitvoering gestart. Ook de realisatie van tijdelijke woningen aan Marsweg Noord is van start gegaan. Veel Texelaars hebben zich inmiddels ingeschreven voor Texelwende, de woningbouwlocatie in de Tuunen. Daarnaast zijn we begonnen met het opstellen van de woonvisie, waarin een groot aantal onderwerpen ter verbetering van de woningmarkt op Texel zijn opgenomen.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	8.1	Bestaande woningbouwplannen die zijn opgenomen in het versnellingsprogramma woningbouw voeren we zo snel mogelijk uit	Continu	Doorlopend
	8.2	Bij nieuwe plannen op gemeentegrond bouwen we alleen sociale en middenhuurwoningen en koopappartementen voor senioren, gericht op doorstroming. Overige koopplannen laten we over aan de markt. Eventueel tekorten op de grondexploitatie dekken we uit de algemene reserve	2022	Doorlopend
	8.3	Op snipperlocaties gemeentelijke grond bieden we ruimte aan kleinschalige CPO-projecten, mits (blijvend) betaalbaar	2023	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.4	Om goedkope koopwoningen voor toekomstige inwoners te behouden,	2022	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024

		werken we met langdurige anti-speculatie-bedingen. We onderzoeken de mogelijkheden van het oprichten van een stichting of fonds waaraan deze woningen verplicht moeten worden terug verkocht om ze voor Texel betaalbaar te houden		
	8.5	Op gemeenteground realiseren we op korte termijn een flexibele schil van honderd woningen voor 15-20 jaar, voor spoedzoekers, jongeren en statushouders	2022	Wel gestart maar nog niet afgerond. Raad is geïnformeerd
	8.6	Particuliere initiatieven ondersteunen we (bijv. haalbaarheidsonderzoeken), CPO-initiatieven, splitsen van woningen, bouwen voor specifieke doelgroepen, knarrenhoven of particuliere woningcoöperaties	2023	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.7	We actualiseren de woonvisie in 2023, zodat in 2024 gestart kan worden met vervolgplannen	2023	Woonvisie vertraagd, wordt Q4 2024
	8.8	Halverwege de raadsperiode hebben we in beeld of de huisvestingsverordening succesvol is in het beschermen van de Texelse woningmarkt	2024	Wordt Q4 2024
	8.9	We maken een plan om doorstroming van senioren te bevorderen. Aandacht voor passende appartementen, waaronder mogelijk een fondsstichting voor aan- en verkoop van woningen	2023	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.10	Onderzoek naar opties voor actieve grondaankoop voor sociale woningbouw en seniorenwoningen	2024	Nog niet gestart, volgt aansluitend op woonvisie
	8.11	Onderzoek naar de mogelijkheid om de tweede toeristische bestemming van woningen af te halen	2025	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.12	Onderzoek naar de mogelijkheden om op bedrijven- en industrieterreinen kleinschalige bedrijfspanden te bouwen met mogelijkheid van bewoning door eigenaar	2025	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.13	Inzichtelijk communiceren over hoeveel woningen in de 'pijplijn' zitten en wanneer ze gebouwd worden	2022	Afgerond
	8.14	Realiseren van een concrete aanpak voor huisvesting van werknemers in essentiële beroepen	Continu	Wordt meegenomen in woonvisie Q4 2024
	8.15	We stimuleren de bouw van woningen, waarbij starters gebruik kunnen maken van de gemeentelijke starterslening	Continu	Doorlopend
	8.16	Ontwikkeling van Groeneplaats fase 2, geen winkels of horeca, maar openbare voorzieningen en vooral betaalbare woningen	2024	Geen prioriteit

	8.17	We handhaven gericht en actief op overtredingen, illegale toeristische verhuur en delen hiervoor boetes uit	2023	Doorlopend
	8.18	Mogelijkheden verkennen voor herontwikkeling van gemeentelijke gebouwen en hiervoor een maatschappelijke vastgoedstrategie maken	2022	Afgerond
	8.19	Instrumenten onderzoeken die de gemeente heeft om te voorzien in de voorbereidingskosten voor tijdelijke huisvesting, om versnelling mogelijk te maken	Continu	Doorlopend
	8.20	Overleg met de toeristische sector of de gemeente recreatiewoningen kan huren voor tijdelijke woningnood	2025	

8

B. Goede bereikbaarheid

Wat willen we bereiken? Ambitie coalitieakkoord:

Wij willen de mobiliteit op Texel zo regelen, dat het toeristisch autogebruik sterk wordt teruggedrongen en daarmee het gebruik van fossiele brandstoffen. We willen dat irritatie door het zoeken naar en gebruik van parkeerplaatsen met name in de bebouwde kom vermindert. Regels voor parkeren bij B&B's verscherpen we waar nodig en handhaven we. We willen autogebruik terugdringen en duidelijkheid over de vraag of upgraden van het openbaar vervoer hiervoor een goede oplossingsrichting is. We willen een eiland zijn waar fietsen veilig is en waar toeristen eerder de fiets pakken dan de auto. We willen dat het vervoer van en naar Texel per boot soepel blijft verlopen. Voor horecabezoekers moet het makkelijker zijn om op een praktische en veilige manier na sluitingstijd thuis te komen. We willen irritatie en gevoel van onveiligheid door verhuur en gebruik van funvoertuigen tot een minimum beperken. Met name in de bebouwde kom, maar ook op hotspots daarbuiten.

Waar staan we?

Er is een start gemaakt met het opstellen van een nieuwe mobiliteitsvisie voor Texel. Hierin worden een groot aantal zaken opgenomen zoals toeristisch autogebruik terugdringen, het stimuleren van het fietsgebruik en de verduurzaming van de algehele mobiliteit op het eiland. Samen met TESO, provincie, Rijkswaterstaat en Gemeente Den Helder voeren we gesprekken over een soepel en betrouwbaar vervoer van en naar Texel. Ook is een pilot gestart voor veilig nachtvervoer tussen de dorpen. Nieuwe regels voor het parkeren bij B&B's zijn opgenomen in het paraplubestemmingsplan verblijfsrecreatie.

De bus op de tussenboot is teruggekomen, ook het gebruik van de OV-pas in de bus op Texel is weer mogelijk. Er is een gratis buskaartje voor kinderen gekomen.

Kleur	Prog.	Onderwerp	Jaar	Toelichting
	8.21	Versneld werken aan het uitvoeringsprogramma toeristisch toekomstplan, versneld aan een mobiliteitsplan om de toerist te verleiden om de auto te laten staan bij de accommodatie	2024	Start gemaakt, afronding in 2025
	8.22	We weren auto's zoveel mogelijk uit de dorpskernen met direct betrokkenen	2023	Wordt meegenomen in mobiliteitsvisie 2025
	8.23	We voeren een digitaal parkeerverwijssysteem in voor auto's in Den Burg. We realiseren meer fietsparkeerplaatsen en een betere bewegwijzering hiervoor	2023	Digitaal parkeerverwijssysteem is gerealiseerd, meer fietsparkeerplaatsen niet.
	8.24	We pakken de ontwikkeling van het Elemert-plangebied weer op	2024	Betreft Elemert (bus, auto, fiets) o.a. fietsenstalling en looproute naar

				parkeerplaats TXL Sporthal. Wordt meegenomen in ontwikkeling ijsbaanterrein
	8.25	We onderzoeken of er aanvullend op de Texelhopper een pendeldienst met hop-on-hop off-faciliteit mogelijk is voor toeristische routes	2024	Maakt onderdeel uit van gesprekken met provincie in het kader van de concessie 2028
	8.26	We verbeteren de toegang tot het openbaar vervoer, dus duidelijkheid over het gebruik van de OV-pas	2024	Afgerond, OV-pas kan gebruikt worden
	8.27	We zetten ons in voor terugkomst van de 'tussenbus' bij de halfuursdiensten van de veerboot	2024	Afgerond, tussenbus is terug
	8.28	Evaluatie van het fietspadenbeleid, gericht op capaciteit en veiligheid	2024	Nog niet gestart
	8.29	We zetten in op veilig nachtvervoer tussen de dorpen	2024	Pilot vindt plaats, evaluatie volgt
	8.30	We onderzoeken of er oriëntatiepunten (dynamische verlichting) bij kruisingen in het buitengebied kunnen komen, voor de veiligheid van fietsers op kruispunten	2025	
	8.31	We onderzoeken de mogelijkheden /onmogelijkheden voor reguleren van verhuur en/of gebruik van funvoertuigen. Met de mogelijkheid van een uitsterfregeling	2024	Niet gestart
	8.32	We onderzoeken de mogelijkheden voor het instellen van verplichte routes voor het vrachtverkeer, om de dorpen en smalle wegen te ontzien. We monitoren ook het effect hiervan	2024	Wordt meegenomen in mobiliteitsvisie 2025
	8.33	We bespoedigen de vervanging van de TESO-bruggen zoveel mogelijk. De vervanging van de aanlanding bij 't Horntje heeft de hoogste prioriteit	2023	Vervanging bruggen is door Rijkswaterstaat gepland in 2030. FTE is niet ingevuld